

УДК 81'25

**Януль О. Ю.,***аспірант кафедри видавничої справи та редагування**Видавничо-поліграфічного інституту, КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ, Україна***Сегол Р. І.,***канд. наук із соц. комунікацій, доц. кафедри видавничої справи та редагування**Видавничо-поліграфічного інституту, КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ, Україна*

### **ВІДТВОРЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ПЕРЕКЛАДІ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ ТА ХУДОЖНІХ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТВОРІВ**

*У статті розглянуто особливості перекладу та редагування перекладу фразеологічних одиниць у науково-популярних та художніх аудіовізуальних творах. Адекватне відтворення таких сталих словосполучень допомагає доцільно передати як фактологічний, так і емоційно-експресивний складник твору, оскільки всі елементи важливі для сприйняття потенційним реципієнтом. Наведено та проаналізовано головні способи відтворення фразеологічних одиниць — фразеологічні аналоги, фразеологічні еквіваленти, фразеологічні часткові еквіваленти, калькування, описове витлумачення. Визначено, що максимальну близькість як змісту, так і емоційно-експресивного забарвлення повідомлення забезпечують такі способи відтворення, як заміна фразеологічним еквівалентом, частковим еквівалентом та фразеологічним аналогом. Подано фахові настанови для редактора перекладу для опрацювання фразеологізмів у текстах науково-популярного та художнього стилю із врахування специфіки аудіовізуального подання.*

*Ключові слова:* адекватний переклад, описовий переклад, калькування, фразеологічний аналог, фразеологічний еквівалент, фразеологічний частковий еквівалент, фразеологічна одиниця.

**Yanul O.,**

*post graduate student of the Department of Publishing and Editing and Editing Publishing and Printing Institute, National Technical University of Ukraine „Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”, Kyiv, Ukraine*

**Segol R.,**

*Ph. D. in social communication studies, associated professor of the Department of Publishing and Editing and Editing Publishing and Printing Institute, National Technical University of Ukraine „Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”, Kyiv, Ukraine*

TRANSLATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS IN POPULAR SCIENCE  
AND LITERARY AUDIOVISUAL PRODUCTS

*The article is dedicated to the peculiarities of the translation and editing of the translation of phraseological units in popular science and literary audiovisual products. Adequate translation of such fixed phrases helps to convey both the factual and the emotional and expressive component, since all elements are important for the potential recipient's perception. The main translation methods of phraseological units are presented and analyzed — phraseological analogs, phraseological equivalents, phraseological partial equivalents, loan translation, descriptive interpretation. It is determined that the maximum proximity both to the content and to the emotional and expressive part of the product provides such translation methods as the phraseological equivalent, partial equivalent and phraseological analogue. The professional guidelines for the editor of translation for the processing of phraseology in the texts of the popular science and literary styles are given, taking into account the specifics of the audiovisual presentation.*

*Key words:* adequate translation, descriptive translation, loan translation, phraseological analogue, phraseological equivalent, phraseological partial equivalent, phraseological unit.

**Вступ.** Адекватність перекладу як ознаку його якості можна оцінювати за відтворенням багатьох аспектів твору. Одним із важливих критеріїв є стилістичні особливості оригінального продукту. Специфіка науково-популярних творів полягає в поєднанні раціонально-логічної інформації, що ґрунтується на наукових фактах, із естетично-художньою інформацією, яка має емоційно-експресивне забарвлення. У текстах художнього стилю естетично-художня інформація стає засобом відтворення внутрішнього світогляду персонажів, тлумаченням автором подій та явищ навколишнього життя. До художньо-естетичної інформації належать зокрема й фразеологізми, вживання яких є одним із засобів популяризації наукового матеріалу та відображення особливого світу персонажів художнього твору. Для збереження прагматики оригіналу в перекладі необхідно зберігати баланс між двома інформаційними складниками твору, тому пошук адекватних відповідників для образних сталих словосполучень — важливе завдання для перекладача. Аудіовізуальний текст як форма подання матеріалу вимагає збереження синхронізованості між візуальним складником та

текстовим (аудіальним), що також впливає на процес перекладу твору та відтворення окремих його елементів.

**Аналіз попередніх досліджень.** Проблему перекладу фразеологізмів загалом розглядали С. Влахов та С. Флорін [1], М. Зарицький [2], В. Комісаров [3], І. Корунець [4]. Практичні аспекти пошуку відповідників в англійській та українській мовах висвітлено в працях О. Герасімової [5], А. Зубрик [6], Я. Костіна [7], Б. Мовчан [8] та ін. Однак ці дослідження фокусуються здебільшого на перекладі художньої прози. Перекладу фразеологізмів в аудіовізуальних творах майже не вивчався, увагу приділено лише окремим різновидам фразеологічних одиниць (далі ФО) у художніх аудіовізуальних творах [9; 10], а науково-популярні твори залишені поза увагою науковців. Необхідність комплексного вивчення цієї проблеми зумовлює актуальність цього дослідження.

**Метою дослідження** є визначення особливостей редакторського опрацювання та виокремлення головних труднощів (що виникають під час перекладу науково-популярних та художніх аудіовізуальних творів) у відтворенні фразеологізмів, та способів адекватного адаптування таких лексичних одиниць для україномовної аудиторії.

**Результати дослідження.** Об'єктом дослідження для аналізу науково-популярного складника став серіал «Космос: подорож у просторі та часі». У ньому широко вживаються сталі словосполучення, які можна поділити на логіко-понятійні та образні [2, с. 72]. Аналіз художніх аудіовізуальних творів побудовано на перекладах класичних американських серіалів українською мовою («Баффі — переможниця вампірів», «Доктор Хаус», «Вероніка Марс» тощо). ФО, тобто образні сталі словосполучення, є складнішими для перекладу, ніж логіко-понятійні, оскільки їхнє значення — не буквально і має різні смислові відтінки. Фонові знання перекладача та редактора перекладу важливі, адже інколи фразеологізм складно розпізнати, а буквальний переклад спотворить зміст. Загалом під час опрацювання фразеологізмів необхідно зважати на два рівні перекладу: рівень значення фразеологізму та художній рівень (емоційно-експресивне забарвлення) [4, с. 196]. За можливості, у перекладі потрібно зберегти обидва рівні. Зауважимо, що аудіовізуальний переклад ставить додаткові вимоги, зокрема «збереження в перекладі довжини реплік оригіналу, що несе за собою відповідність звукової доріжки та зображення» [8, с. 90].

Дослідник фразеології сучасної англійської мови В. Кунін та група англійських дослідників виділяють такі лексичні групи фразеологізмів сучасної англійської мови, класифікуючи їх за походженням:

- власномовні англійські фразеологічні одиниці;
- фразеологічні одиниці, запозичені з інших мов;
- фразеологічні одиниці, запозичені із американського варіанту англійської мови [11].

У поданому дослідженні проаналізовано продукт так званої «американської англійської» мови. Таким чином, третя група ФО, поданих у класифікації, становить основну групу і водночас поділяється на власномовні та запозичені.

Власномовні ФО в англійській мові — такі англословні ФО, які були створені в англійській мові та є властивими для використання в англословній практиці. Більшість авторів власномовних англійських ФО невідомі, такі ФО називають народними, вони відображають традиції, побутові реалії, факти з англійської історії тощо. Значну групу власномовних англійських фразеологізмів складають ФО літературного походження. Перше місце серед джерел ФО літературного походження в англійській мові займає Біблія, друге місце належить творам Вільяма Шекспіра. Джерелами також стають інші літературні твори, казки, дитячі вірші, карикатури тощо [11].

ФО, запозичені з інших мов, потрапили в англійську шляхом запозичення та асимілювання. Найбільшу групу становлять запозичення з латинської та французької мов, також трапляються запозичення з іспанської, грецької, італійської та інших мов. Виділяють повне калькування (наприклад, калька відомого латинського вислову «*homo homini lupus est*» (людина людині — вовк) передається англійською мовою як «*Man is wolf to man*»), запозичені ФО зі зміною компонентів через порядок лексем у вислові або повним лексичним замінам (такий варіант переходу ФО в англійську мову властивий запозиченням із французької, де слова у реченні мають зовсім інший порядок), ФО, у яких частина перекладена, а частина — запозичена (наприклад, французькою мовою «*a rgoros de rein*» (ні з того, ні з сього) передається англійською мовою зі збереженням першої лексеми — «*a rgoros of nothing*»), жартівливі псевдокласичні утворення (класичний приклад таких утворень англійський вислів «*omnium gatherum*», тобто «усяка усячина», утворений із слів *omnium* — латинізм, родовий відмінок множини слова «*omnis*» (всі) та «*gatherum*» — псевдокласичне утворення від *gather* (збирати) + *um*) [2; 11].

ФО запозичені з американського варіанту англійської мови, на відміну від запозичень з інших мов, залишаються без перекладу, оскільки існують у межах однієї й тієї ж літературної мови. Яскравим прикладом американської ФО, яка перейшла до сучасної англійської мови, можна вважати фразеологізм «sell like a hot cakes» (продавати дуже швидко, як гарячі пиріжки) — в Англії гарячу випічку почали продавати на вулицях набагато пізніше, ніж у Сполучених Штатах. Або ж фразеологізм «have a good time» (гарно Вам провести час), який широко використовувався в Англії у XVI–XVII ст., у XIX ст. ж зовсім зник із вжитку, але зберігся у Сполучених Штатах і вже в XX ст. знову повернувся до сучасної англійської мови та вжитку у Великобританії [11].

Дослідники С. Флорін та С. Влахов у праці «Неперекладимое в переводе» зазначають, що фразеологізми як одиниці перекладу займають перше місце серед так званих одиниць, що не підлягають перекладу. Проте перекладу ФО присвячено близько тисячі праць різних дослідників, якими розроблено певні принципи та класифікації варіантів перекладу [1, с. 179].

Залежно від значення вжитого в оригіналі сталого сполучення слів, наявності сталого відповідника в мові перекладу та необхідності зберегти синхронізацію у творі, фразеологізми можуть відтворюватися різними способами. Способами перекладу ФО за М. Зарицьким є такі: 1) заміна фразеологічним еквівалентом, який має такий самий зміст, стилістичне забарвлення, що й оригінальний фразеологізм, а також схожий із ним за лексичним наповненням та граматичною будовою; 2) заміна частковим еквівалентом, що має тотожний оригінальному зміст, але частково відрізняється за формою; 3) заміна фразеологічним аналогом, який тотожний за змістом із фразеологізмом у мові перекладу, проте відрізняється від нього лексичним наповненням та граматичною структурою; 4) контекстуальне відтворення, коли для відтворення змісту повідомлення та його стилістичного забарвлення необхідно вжити інший фразеологізм; 5) калькування (запозичення); 6) описове витлумачення, за якого передається лише логіко-понятійний зміст фразеологізму [2, с. 73–77].

У серіалі «Космос: подорож у просторі та часі» було виявлено такі способи відтворення фразеологізмів:

1. Заміна фразеологічним еквівалентом.  
«*Noah's ark*» — «*Ноїв ковчег*».
2. Заміна частковим еквівалентом.

«*Beating them at their own game*» (буквальний переклад — «побивши їх у їхній гри») — «побивши їх на їхньому полі».

«*Last straw*» (буквальний переклад — «остання соломинка») — «остання краплина».

«*Naked eye*» (буквальний переклад — «голе око») — «неозброєне око».

«*Crown jewel*» (буквальний переклад — «головна, верховна, ідеальна перлина») — «перлина».

«*Bottom of everything was falling away beneath his feet*» (буквальний переклад — «дно усього падало з-під його ніг») — «втрачає опору під ногами».

3. Заміна фразеологічним аналогом.

«*Was on a collision course*» (буквальний переклад — «був на зустрічному курсі») — «перейшов дорогу».

«*Witch's brew*» (буквальний переклад — «відьомське вариво»; фразеологізм називає небезпечну суміш) — «місиво».

«*Hell's bells!*» (буквальний переклад — «пекельні дзвони»; вигук для висловлення злості чи роздратування) — «Оце так!».

4. Описове витлумачення.

«*This is a dead star walking*». — «Це — мертва зірка». Фразеологізм в оригіналі — обіграна фраза «*dead man walking*», буквальним та фразеологічним перекладом якої є «ходячий мрець». Тож насправді йдеться про ще живу зорю, яка, однак, скоро загине. Для збереження образності пропонуємо такий переклад: «Це — живий мрець». «Живий мрець» — також фразеологізм, а з тексту та відеоряду зрозуміло, що йдеться про зорю.

«*Before all hell broke loose*» — «до того, як почалося те пекло». Варто жити український фразеологічний відповідник «розверзлося пекло», адже його використання не спотворює змісту повідомлення.

«*It will rise from the ashes of other stars*». — «Воно утвориться із попелу інших зірок». Заміна фразеологізмом «повстане із попелу», який, на перший погляд, є фразеологічним еквівалентом, спотворить зміст. Адже насправді Сонце, про яке йде мова, лише сформується, а не повернеться до життя. Тому описове витлумачення є адекватним перекладом.

«*This balances the books for the chemistry of Earth's atmosphere*». — «Це урівноважує склад земної атмосфери». Фразеологізм означає «підбити підсумок», буквальний переклад — «збалансувати книги», за аналогією із бухгалтерськими книгами. Фразеологічного

відповідника, який би не спотворив зміст речення, нами не знайдено, тому переклад вважаємо адекватним.

5. Упущення фразеологізму.

«*And you'll see, it'll be easy. Duck soup*». — «Побачиш, це буде зовсім не складно». Фразеологізм «*duck soup*» (буквальний переклад — «суп із качки») означає «легке завдання». Упущення було безпідставним, адже можна вжити українські відповідники «за іграшки» чи «раз плюнути», а для збереження приблизної довжини репліки варто скоротити перше речення. Редагований переклад матиме такий вигляд: «Побачиш, це буде просто. **Раз плюнути**».

«*Really bad case of indigestion*» — «розлади травлення». Упущено «*bad case of*», що найчастіше означає складний випадок хвороби чи стану, про який йдеться. В українській мові фразеологічного відповідника такому словосполученню немає, тож у перекладі залишилася лише назва хвороби. Однак можна було доповнити словосполучення прикметником (наприклад, «*сильні розлади травлення*») для збереження суті повідомлення. Відносна довжина репліки при цьому не збільшується.

«*It turned out to be another one of those „that's funny” moments*». — «Виявилось, що все значно **цікавіше**». Конструкції на кшталт «*„that's funny” moment*» означають ситуацію, у якій можна було б сказати ту чи іншу фразу, тут — «це дивно/цікаво». В українській мові немає таких конструкцій, тому в перекладі відтворено лише значення «внутрішнього» фразеологізму «*that's funny*».

Випадків контекстуального відтворення, коли для відтворення змісту повідомлення та його стилістичного забарвлення було вжито інший фразеологізм, та калькування (запозичення) фразеологізмів у серіалі виявлено не було.

Аналіз сталих словосполучень у художніх текстах свідчить, що часто вони об'єднуються за групами, властивими тому чи іншому аудіовізуальному продуктові залежно від його тематики та специфіки створення. Наприклад, у серіалі «Баффі — переможниця вампірів» більшість проаналізованих фразеологізмів мають у своєму складі ключові слова «*hell*» (пекло), «*blood*» (кров), «*stake*» (кілок), «*God*» (Бог), «*angel*» (янгол), «*life*» (життя), «*death*» (смерть). Це обумовлено містичною специфікою серіалу, тематикою боротьби добра зі злом і тим, що у серіалі значну роль відіграє історія вампірів та дослідження виникнення явищ, пов'язаних із вивченням вампірів. Наведемо групи ФО за поданими ключовими словами.

1. *Hell* (некло):
  - *As hell,*
  - *Get the hell out of here,*
  - *Who the hell are you?,*
  - *When hell freezes,*
  - *Bloody hell,*
  - *Hell's bells.*
2. *Blood* (кров):
  - *Poison blood,*
  - *Blood money,*
  - *Blood ties,*
  - *Bloody hell,*
  - *Bloody brilliant,*
  - *It runs in his blood.*
3. *God* (Бог):
  - *For God sake,*
  - *By God,*
  - *God bless you,*
  - *God damn you,*
  - *God's acre.*
4. *Stake* (кілок):
  - *To be at stake,*
  - *To poll stakes,*
  - *To dust with stake,*
5. *Angel* (янгел):
  - *Wrestle with an angel,*
  - *Angel's life,*
  - *Angel dust.*
6. *Life* (життя):
  - *To waste life,*
  - *To run for life,*
  - *To take somebody's life,*
  - *To give life,*
  - *To see life.*
7. *Death* (смерть):
  - *To meet one's death,*
  - *Death is your gift,*
  - *From life to death.*

Окрім цих груп ФО, наявні також і інші, але таким чином групувати їх не варто, адже ключові слова різні.

Під час аналізу художніх текстів було також використано способи перекладу ФО за М. Зарицьким для порівняння та визначення особливостей:

Заміна фразеологічним еквівалентом:

«*To eat alive*» — «з'їсти живцем». Денотативний зміст обох фразеологізмів однаковий — «1) добитися свого, не зважаючи на перешкоди; 2) бути дуже розлюченим на когось». Сигніфікативне значення також однакове, воно втілене у словах «з'їсти» та «живий», однаковою є і форма, тобто синтаксична побудова. Відсоток подібних способів перекладу в аналізованих аудіовізуальних продуктах незначний — менше 5 %.

Заміна частковим еквівалентом.

«*To sit and do nothing*» — «сидіти склавши руки». Зміст двох фразеологізмів залишається однаковим — «нічого не робити», зберігається й емоційно-експресивне забарвлення, але за формою вони розрізняються.

«*To cry guts out*» — «всі очі виплакати». Зміст залишається однаковим — «страждати від страшного горя, не жаліючи себе», сталим залишається емоційно-експресивне забарвлення, але змінюється форма.

«*To run for life*» — «тікати світ за очі». За значенням фразеологізми збігаються — «тікати від чогось страшного, що загрожує життю», емоційно-експресивне забарвлення також не змінюється, але за формою вони відрізняються — «for life» (для життя) замінює «світ за очі».

Заміна фразеологічним аналогом.

«*To born with silver spoon in mouth*» — «народитися в сорочці». Обидва фразеологізми позначають «бути щасливою людиною», але зміст відтворюється іншими словами. Яскраво відображена різна образна основа для творення фразеологізмів. Ключовими словами в англійському варіанті є «срібна ложка» (за іншими джерелами, також синонімічним є фразеологізм «be born with a soul on one's head», де ключовим словом є «каптур»), у французькій мові це «зачіска» або «щаслива зірка», у слов'янських мовах і в українській зокрема — «сорочка».

«*To break a leg*» — «ні пуху, ні пера». За змістом фразеологізми в мові оригіналу та в мові друготвору позначає «хай щастить», але зміст відтворюється іншими лексичними засобами.

Описове витлумачення.

До прикладів у аналізованих художніх аудіовізуальних текстах можна віднести переклад біблеїзму «*wrestle with an angel*» — «змагатися із дуже сильним і могутнім суперником», «*save the day*» — «врятувати всіх від смерті під час Апокаліпсису» відповідно до змісту серіалів.

Калькування.

«*Seize the moment*» — «ловити момент», кальковане в англійську мову із латини, так само з латини фразеологізм було кальковано й в українську мову.

«*Likes cure likes*» — латинську одиницю подано в перекладі, як «подібне лікує подібне», тобто повністю кальковане з англійською мови. Україномовному реципієнтові зрозумілішою була б калька скоріше з російської мови — «клин клином вибивають», оскільки у поданому ефірному перекладі не має зрозумілого глядачеві емоційно-експресивного навантаження.

Контекстуальне відтворення фразеологічних одиниць у перекладах аналізованих аудіовізуальних творів не траплялося..

Значна кількість праць, присвячена проблемам перекладу фразеологізмів, спричинила появу різноманітних класифікацій способів перекладу, проте для того, щоб перекладач мав можливість розкласифікувати фразеологізми, він повинен навчитися їх розпізнавати, оскільки носій певної мови не завжди розуміє, що має справу з фразеологізмом. Як зазначає Я. Рецкер, перекладач повинен самостійно розбиратися в головних питаннях фразеології як науки, уміти виділити ФО, розкрити їх зміст і передати експресивно-стилістичну функцію під час перекладу [12, с. 145]. Це обумовлює низку помилок перекладача, які також виділяють С. Влахов та С. Флорін, зауважимо, що на них обов'язково має звернути увагу редактор перекладу під час аналізу перекладних текстів:

1. Перекладач приймає ФО за вільне словосполучення і перекладає його на рівні слова.

2. Помічає те, що словосполучення не є вільним, але приписує це індивідуальному авторському стилю або навпаки — індивідуально-авторське стале словосполучення розглядає як фразеологізм.

3. Наділяє вільне словосполучення особливостями ФО та перекладає на фразеологічному рівні [1, с. 189].

**Висновки.** Вживання фразеологізмів є ефективним прийомом популяризації наукового матеріалу та засобом образності текстів

художнього стилю. Адекватне відтворення таких лексичних одиниць у перекладі допомагає зберегти прагматику твору, стилістичне та художньо-естетичне втілення авторської думки. Максимальну близькість як змісту, так і емоційно-експресивного забарвлення повідомлення, забезпечують такі способи відтворення, як заміна фразеологічним еквівалентом, частковим еквівалентом та фразеологічним аналогом. Усі вони мають тотожний оригіналу зміст та комунікативний ефект, незважаючи на можливі відмінності в лексиці чи граматичній структурі. Під час описового відтворення або упущення фразеологізмів емоційно-експресивне навантаження повідомлення втрачається, тому, за можливості, варто підібрати фразеологічний відповідник, особливо для текстів художнього стилю. Однак пошук ФО не має ставати самоціллю для перекладача та редактора перекладу. Якщо нейтральне слово чи словосполучення краще передають зміст певного повідомлення, варто зупинитися на них, оскільки достовірність інформації в науково-популярних творах важливіша, ніж емоційний складник. Проте для творів, які належать до художнього стилю, варто звернути увагу на значущість емоції для формування адекватного враження глядача, для передання всього спектру авторського емоційно-експресивного навантаження. Спотворення може призвести до викривлення, і завдання редактора — проаналізувати наявні особливості фразеологічного викладу та зробити все можливе для уникнення помилок та підвищення адекватності перекладного матеріалу відносно оригіналу. При цьому постійно потрібно зважати на аудіовізуальну форму матеріалу. Вона не дає можливості значно скоротити чи збільшити репліку, адже це порушить синхронність тексту із відеорядом. Тож упущення фразеологізму або підбір відповідника, набагато довшого за оригінал, можуть негативно вплинути на адекватність перекладу загалом.

Результати проведеного аналізу не вичерпують проблему відтворення фразеологізмів мовою перекладу. Подальші перспективи бачимо в розширенні матеріалу дослідження, що дозволить побачити більш повну картину та сформулювати практичні рекомендації для перекладачів та редакторів перекладу.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Влахов С.* Непереводимое в переводе / С. Влахов, С. Флорин. – 2-е изд., испр. и доп. — М. : Высш. шк., 1986. – 416 с.

2. *Зарицький М. С.* Переклад: створення та редагування / М. С. Зарицький. – Київ : Парлам. вид-во, 2004. – 120 с.
3. *Комиссаров В. Н.* Теория перевода (лингвистические аспекты) : учебник / В. Н. Комиссаров. – М. : Высш. шк., 1990. – 253 с.
4. *Корунець І. В.* Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова Книга, 2003. – 448 с.
5. *Герасімова О.* Адекватність перекладу фразеологічних одиниць та ідіоматичних виразів з англійської на українську мову / О. Герасімова // Наук. зап. Вінницького держ. пед. ун-ту ім. Михайла Кочубинського. Сер. Філологія (мовознавство). – 2014. – Вип. 20. – С. 219–224.
6. *Зубрик А. Р.* Особливості та труднощі перекладу англійських фразеологізмів / А. Р. Зубрик // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. Філологічна. – 2013. – Вип. 36. – С. 317–318.
7. *Костін Я. А.* Способи та прийоми перекладу різних груп англомовних фразеологізмів / Я. А. Костін // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. Філологічна. – 2013. – Вип. 37. – С. 157–159.
8. *Мовчан Б. В.* Збереження стилістичної функції фразеологізмів у англійсько-українському перекладі (на матеріалі творів художньої прози) / Б. В. Мовчан // Мовні і концептуальні картини світу. – 2013. – Вип. 46 (3). – С. 17–24.
9. *Сегол Р. І.* Редагування перекладу текстів англомовних телесеріалів : дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.05 / Р. І. Сегол. – Київ, 2010. – 206 с. – Бібліогр.: – С. 189–206.
10. *Швець Л. А.* Переклад фразеологізмів у англомовному кінотексті / Л. А. Швець // Мовні і концептуальні картини світу. – 2013. – Вип. 46 (4). – С. 293–300.
11. *Кунин А. В.* Фразеология современного английского языка / А. В. Кунин. – М. : Международ. отношения, 1971. – 288 с.
12. *Рецкер Я. И.* Теория перевода и переводческая практика / Я. И. Рецкер. – М. : Международ. отношения, 1974. – 216 с.

## REFERENCES

1. *Vlahov S. and Florin S. (1986)*, „Untranslated in translation”. Moscow: Vysshaya Shkola, 2nd edition, 416 p.
2. *Zarytsky M., (2004)*. „Translation: creating and editing”, Kyiv: Parlamentske vydavnytstvo, 120 p.

3. *Komissarov V.* (1990), „Theory of translation (linguistic aspects)”, Moscow: Vysshaya Shkola, 253 p.
4. *Korunets I.* (2003), „Theory and practice of translation (aspect translation)”, Vinnytsja: Nova Knyga, 448 p.
5. *Herasimova O.* (2014), „English-Ukrainian adequate translation of phraseological units and idioms” (2014). Scientific papers of Vinnitsa State Pedagogic University named after M. Kotsubynskyi, Philology series, Vol. 20, pp. 219–224.
6. *Zubryk A.* (2013), „Key elements and translation problems for English phraseological units”, Scientific papers of National University „Ostroh Academy”, Philology series, Vol. 36, pp. 317–318.
7. *Kostin Ya.* (2013), „Ways and methods in translation for different kinds of English phraseological units”, Scientific papers of National University „Ostroh Academy”, Philology series, Vol. 37, pp.157–159.
8. *Movchan B.* (2013), „Preservation of the stylistic function of phraseological units in the English-Ukrainian translation (based on works of artistic prose)”, Language and conceptual world’s view, Vol. 46(3), pp. 17–24.
9. *Segol R.* (2010), „Editing of translation for television series texts: thesis for Candidate’s Degree in Social Communications by specialty 27.00.05”, Kyiv: National Technical University of Ukraine „Kyiv Polytechnic Institute”, 206 p.
10. *Shvets L.* (2013), „Phraseological units’ translation in English movie context”. Language and conceptual world’s view, Vol. 46(4), pp. 293–300.
11. *Kunin A.* (1971), „Phraseological units in modern English language”, Moscow, Mezhdunarodnie otnoshenia, 288 p.
12. *Retsker Ya.* (1974), „Translation theory and translation practice”, Moscow, Mezhdunarodnie otnoshenia, 216 p.

*Стаття надійшла до редакції 03.11.2017.*

*Received 03.11.2017.*